

и ъща, за каквito пѣй Петиофи, е пѣль и ще пѣй не единъ поетъ, но тѣй както той е пѣлъ, рѣдко нѣкой другъ ще може. Прѣди него, венгерскитѣ поети сѫ пѣли на чуждъ ~~язикъ~~ и тѣхнитѣ произведения сѫ маджарски само по езикъ: тѣ сѫ хубави, може би прѣвъходни, но поръсели съ парфюмъ, исписани по пощата изъ чужбина; Петиофевитѣ пѣсни сѫ цвѣти израсли на свободна родна почва, тѣ описаватъ всѣкого, който иска да се наслади отъ тѣхнитѣ прѣсенъ дыхъ; слънцето и буритѣ на живота сѫ ги кърмили и отглеждали, а не грижовна рѣка на майсторъ изучилъ по книги своятъ ~~занаятъ~~. Никой отъ тѣй нарѣченитѣ природни пѣсни — дори ни Бѣрисъ — съ своитѣ пѣсни не би могълъ ~~мѣри~~ мѣгдалъ съ пѣснитѣ на тол бардъ, въ които се огледва животъ на народа, както ясно и мило се отглеждатъ, съ всичката си дивна разнообразностъ, ландшафтитѣ въ бистритѣ вълни на вѣспѣната отъ него Тиса. Никакви многотомни описания ~~животъ~~ на венгерския народъ не би дали такова ясно представление за него, както пѣснитѣ на Петиофи. Той ни въвежда въ хижата на венгерския селенинъ, разказва ни за неговитѣ всѣкидневни грижи и радости; повожда ни по диритѣ на нѣкой нощенъ халосникъ, яхнжъ на вихренъ конъ или дѣбнешкомъ промъкванецъ се, маменъ въ блѣновестъ си отъ двойни черни очи; отваря ни вратитѣ на задименитѣ кръчми, да ни покаже какъ нѣкой безгриженъ бекрия-беклъ скратаива дѣлгитѣ нощи съ своята кръчмарка, изгора, или какъ луди млади сѫ се събрали да му срѣбнятъ юпашки на юпашка вересилъ; сочи ни скривалището на хайдутина, показва ни го послѣ какъ варди по друмища на пусия — а изпрѣчва прѣдъ очитѣ ни и бѣсилката на колто виси, облитанъ отъ черни гарвани. Сега се подсмѣй на ревнивъ нѣкой мажъ, сега пѣтъ на нѣкой герой на чехъла; тукъ прѣкара прѣдъ очитѣ ни дѣлгокракъ овчаръ, яхнжъ на никото си магаре; тамъ нѣкоя стара мома, млада жена, спрѣтната слугиня какъ жаднѣй по нѣщо, като земята въ лѣтния зной по нѣкое мимолетаще облаче; вади ни наявѣ помислите на селенина, на гражданина, на трепетка, храбреца, патриота — и пѣй ни за тѣхната сѫдба: ту за тѣхното лѣниво истѣгане съ луличка въ уста, ту за тѣхната сприхавостъ, ту за самотния имъ гробъ, заглъхналъ нѣйдѣ въ буренака на Пуста.

Никой прѣди него не е вниквалъ подъ дрипитѣ въ гордата и свободна душа на своя народъ, никой прѣди него

ЗА ДУХ
дасъдувъ
Годъ. Илр.
Art. 620

и 16.11.44